

14.8.2009

B7-xxxx/2009

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

Pamatojoties uz jautājumu B7-xxxx/2009, uz ko sniedz mutisku atbildi,

ievērojot Reglamenta 115. panta 5. punktu,

par pasaules finanšu un ekonomikas krīzes ietekmi uz jaunattīstības valstīm un uz attīstības sadarbību

Eva Joly

Attīstības komitejas vārdā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par pasaules finanšu un ekonomikas krīzes ietekmi uz jaunattīstības valstīm un uz attīstības sadarbību

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2009. gada 2. aprīlī Londonā notikušo G20 grupas valstu augstākā līmeņa sanākumi un tajā pieņemto paziņojumu par vispārējo atveseļošanas un reformu plānu,
- ņemot vērā ANO 2000. gada 8. septembra Tūkstošgades deklarāciju, kurā noteikti tūkstošgades attīstības mērķi (TAM) kā starptautiskās sabiedrības kopīgi izstrādāti kritēriji, tostarp nabadzības un bada izskaušanai,
- ņemot vērā Pasaules Bankas un Starptautiskā valūtas fonda (SVF) 2009. gada aprīļa publikāciju „2009. gada globālās uzraudzības ziņojums — ārkārtas stāvoklis attīstības jomā”,
- ņemot vērā Pasaules Bankas 2009. gada jūnija publikāciju „Pasaules attīstības finansēšana — plānojot pasaules ekonomikas atveseļošanu 2009”,
- ņemot vērā ANO konferenci par pasaules finanšu un ekonomikas krīzi un tās ietekmi uz attīstību, kā arī šīs konferences rezultātu apstiprināšanu ANO Ģenerālajā asamblejā (2009. gada 9. jūlija Rezolūcija 63/303),
- ņemot vērā Komisijas 2009. gada 8. aprīļa paziņojumu „Atbalsts jaunattīstības valstīm krīzes pārvarēšanas jomā” (COM(2009)0160),
- ņemot vērā Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomes 2009. gada 18. maija secinājumus par palīdzību jaunattīstības valstīm krīzes pārvarēšanā,
- ņemot vērā 2006. gada 14. marta rezolūciju par Starptautiskā Valūtas fonda stratēģijas pārskatīšanu¹,
- ņemot vērā profesora *Ngairé Woods* pētījumu par starptautisko reakciju uz pasaules mēroga krīzi un starptautiskās finanšu un palīdzības sistēmas reformu²,
- ņemot vērā 2009. gada 3. septembra jautājumu Komisijai par pasaules finanšu un ekonomikas krīzes ietekmi uz jaunattīstības valstīm un uz attīstības sadarbību (O-xxxx/2009 – B7-xxxx/2009),
- ņemot vērā Reglamenta 115. panta 5. punktu un 110. panta 2. punktu,
- 1. uzsver, ka jaunattīstības valstis neizraisīja pasaules finanšu un ekonomikas krīzi, taču šī krīze tās ietekmē neatbilstoši smagi, jo minētajās valstīs strauji samazinās izaugsme un

¹ OV C 291 E, 30.11.2006., 118. lpp.

² Pētījums veikts DG EXPO Politikas departamenta uzdevumā un drīzumā tas tiks publicēts.

nodarbinātība, pasliktinās tirdzniecības un maksājumu bilance, strauji sarūk privātā neto kapitāla ieplūde un ārzemju tiešie ieguldījumi, samazinās iespējas piekļūt kredītiem un tirdzniecības finansējumam, sarūk naudas pārvedumi, notiek lielas un straujas maiņas kursa svārstības, būtiski samazinās rezervju apjoms, svarīgāko izejvielu cenas kļūst nestabilas un krītas, kā arī samazinās ienākumi no tūrisma;

2. piekrīt ANO ģenerālsekretāra *Ban Ki-Moon* vērtējumam, ka pasaules finanšu krīze radījusi ārkārtas stāvokli attīstības jomā, jo tā apdraud sasniegumus nabadzības, bada un bērnu mirstības samazināšanā un panākumus, nodrošinot pamatizglītību, dzimumu līdztiesību, piekļuvi tīram dzeramajam ūdenim un sanitārā stāvokļa uzlabošanu, turklāt šos sasniegumus panākt nebija viegli un pēdējā laikā stāvoklis pat pasliktinās; īsi raksturojot — pasaules finanšu krīze apdraud TAM sasniegšanu;
3. ar lielām bažām atzīmē, ka krīze jau šobrīd smagi ietekmē cilvēku dzīvi un tai ir graužoša ietekme uz vismazāk aizsargātākajiem iedzīvotājiem nabadzīgākajās valstīs, jo paredzams, ka tikai 2009. gadā vien bezdarbnieku skaits palielināsies par 23 miljoniem, galējā trūkumā dzīvojošo — par 90 miljoniem, bet bērnu mirstības gadījumu skaits palielināsies par vidēji 200 000 līdz 400 000 gadā (laikā no 2009. gada līdz 2015. gadam, kas ir termiņš TAM sasniegšanai jaunattīstības valstīs);
4. vērš uzmanību uz daudzu jaunattīstības valstu secinājumu, ka krīze ietekmējusi pilnīgi visus attīstības finansējuma avotus un ka tās nespēs nosargāt ar lielām pūlēm gūtos panākumus ekonomikas attīstībā, ja netiks sniegta plaša ārējā palīdzība;
5. atzinīgi vērtē G20 grupas valstu atzinumu par tās kolektīvo atbildību krīzes sociālo seku mazināšanā, lai pēc iespējas nepieļautu ilgtermiņa kaitējumu pasaules mēroga potenciālam, šo valstu atkārtoti apstiprinātos agrākos palīdzības solījumus un solījumu piešķirt papildu resursus, tostarp 50 miljardus ASV dolāru, lai atbalstītu sociālo aizsardzību, sekmētu tirdzniecību un nodrošinātu attīstību valstīs ar zemiem ienākumiem, kā arī būtisku krīzes atbalsta palielinājumu jaunattīstības valstīs un papildu resursu piešķiršanu sociālajai aizsardzībai nabadzīgākajās valstīs;
6. pauž bažas, ka solītie finanšu līdzekļi būs nepietiekami, ka netiks palīdzēts tieši tām valstīm, kurām tas visvairāk vajadzīgs un ka palīdzība nebūs pietiekami elastīga un ātra, lai nodrošinātu jaunattīstības valstīm nepieciešamās pārmaiņas;
7. atzinīgi vērtē SVF un citu starptautisko finanšu iestāžu rīcībā esošo līdzekļu palielinājumu; atzinīgi vērtē arī SVF nesenās reformas, tostarp jauno tirgus ekonomikas valstu lomas pieaugumu, SVF izvirzīto nosacījumu vienkāršošanu, kā arī prasību precīzāku pielāgošanu attiecīgās valsts specifiskajiem apstākļiem; tomēr uzskata, ka ar papildus ieviesto vienu direktora vietnieka amatu ir nepietiekami, lai pastiprinātu jaunattīstības valstu ietekmi un pārstāvniecību un sekmētu turpmākas reformas;
8. pauž nopietnas bažas par to, ka līdz 2009. gada jūlijam Eiropas valstīm bija piešķirti 82 %, bet Āfrikas valstīm — tikai 1,6 % no SVF jaunāko aizdevumu apjoma, kas apliecina, ka lielākā daļa resursu tiek atvēlēti jaunajām tirgus ekonomikas valstīm ar lieliem ienākumiem un valstīm ar vidējiem ienākumiem, kuras, visticamāk, spēs atmaksāt saņemtos aizdevumus;

9. aicina no SVF zelta rezervju pārdošanas iegūtos papildu 6 miljardus ASV dolāru steidzami izmantot nabadzīgāko valstu finansēšanai ar atvieglotiem un elastīgiem noteikumiem; ar lielām bažām atzīmē SVF aplēses, ka šī organizācija spēj nodrošināt vien aptuveni 2 % no valstu ar zemiem ienākumiem ārējā finansējuma vajadzībām, kas apliecina nepieciešamību arī citām struktūrām un līdzekļu devējiem piešķirt papildu resursus un aizdevumus ar atvieglotiem noteikumiem;
10. pauž nožēlu, ka Pasaules Bankai nākas rīkoties vienatnē, izmantojot vienīgi tās rīcībā esošos resursus un struktūras, kaut gan efektīvai rīcībai krīzes sakarā vajadzētu būt saistītai ar jaunu un apjomīgu līdzekļu piešķiršanu, turklāt G20 grupas valstis ir solījušas piešķirt līdzekļus sociālajai aizsardzībai nabadzīgākajās valstīs, tostarp gan ieguldot ilgtermiņa nodrošināšanā ar pārtiku, gan arī brīvprātīgi veicot divpusējas iemaksas Pasaules Bankas vismazākās aizsargātības sistēmā, tostarp infrastruktūras krīzes instrumentā un ātras sociālās reaģēšanas fondā;
11. ar lielām bažām atzīmē, ka minēto apstākļu dēļ Pasaules Banka nespēj reaģēt uz stāvokli vairākās tādās valstīs, kuras gan ir īpaši smagi cietušas no krīzes, taču neatbilst ne Starptautiskās Rekonstrukcijas un attīstības bankas un Starptautiskās attīstības asociācijas atbilstības kritērijiem, ne arī līdzekļu piešķiršanas modeļiem, atbilstoši kuriem jāapliecina aizņēmēja kredīspēja un labi rezultāti iepriekšējos gados; uzskata, ka šī neatbilstība attiecībā uz finansējumu atspoguļo pamatproblēmas Pasaules Bankas pārvaldībā, proti, uz palīdzību lūdzošo jaunattīstības dalībvalstu rēķina tiek samazināts iestādes risks un to valstu risks, kurām aizņemšanās nav nepieciešama;
12. uzsver, ka Bretonvudsas iestāžu nespēja pienācīgi reaģēt uz vajadzībām, kādas saistībā ar krīzes pārvarēšanu rodas valstīs ar zemiem ienākumiem, ir galvenokārt saistīta ar šo iestāžu pārvaldības novēlotajām reformām, kurām vajadzētu palielināt minēto iestāžu nozīmi, leģitimitāti, efektivitāti un spēju izprast jaunattīstības valstu vajadzības un attiecīgi uz tām reaģēt; aicina steidzami veikt šādas reformas;
13. aicina ES un tās dalībvalstis kā nozīmīgiem starptautiskās sabiedrības pārstāvjiem uzņemties atbildību un rīkoties, lai steidzami veiktu Bretonvudsas iestāžu reformas, savukārt līdz tam novērst lielos trūkumus, kādus krīzes risināšanā pieļāvušas G20 grupas valstis, SVF un Pasaules Banka, t.i. ātri sniegt nepieciešamo palīdzību jaunattīstības valstīm un nodrošināt, ka līdzekļi tiek piešķirti valstīm, kuru ieguldījumi TAM sasniegšanā tagad ir apdraudēti ārēju iemeslu dēļ, proti, sakarā ar finanšu krīzi, kuru šīs valstis nevar ne ietekmēt, ne kontrolēt;
14. atzinīgi vērtē ES plānus priekšlaicīgi piešķirt EUR 8,8 miljardus attīstības palīdzībai, budžeta atbalstam un lauksaimniecības finansējumam, lai varētu rīkoties nekavējoties, kā arī ierosinājumu piešķirt EUR 500 miljonus, lai atbalstītu sociālos izdevumus jaunattīstības valstīs, izmantojot *ad hoc* neaizsargātības *FLEX* mehānismu Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīs; rosina budžeta atbalstu galvenokārt izmantot palīdzībai veselības, pienācīgas kvalitātes nodarbinātības, izglītības, sociālo pakalpojumu un videi draudzīgas izaugsmes jomās, sniedzot budžeta atbalstu pa nozarēm;
15. tomēr atzīmē, ka gandrīz visi izdevumi izriet no jau agrāk pieņemtajām saistībām (izņemot EUR 100 miljonus ES-Āfrikas infrastruktūras ieguldījumu fondam) un aicina piešķirt vairāk papildu līdzekļu; pauž bažas par to, kā Komisija gatavojas kompensēt

finansējuma trūkumu nākamajos gados, ņemot vērā to, ka budžeta palīdzība šobrīd tiek sniegta priekšlaicīgi;

16. uzsver, ka oficiālās attīstības palīdzības apjomi ir nepietiekami, lai apmierinātu krīzes izraisītās un strauji pieaugušās jaunattīstības valstu vajadzības un aicina Komisiju ierosināt jaunus finansēšanas mehānismus;
17. aicina ES nodrošināt atbilstošu pasaules mēroga regulējošu pasākumu ieviešanu, lai nākotnē šādas krīzes vairs nepieļautu;
18. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, ANO organizācijām, SVF un Pasaules Bankai, kā arī dalībvalstu pilnvarotajiem SVF un Pasaules Bankā.